

“Factchecking à la Ed Nijpels voor achtergebleven Middeleeuwen”

woensdag 11 maart 2015

Factchecking

Geschreven door: bestuur NLVOW

Een paar weken geleden liet de heer Nijpels in zijn hoedanigheid van toezichthouder op de uitvoering van het Energieakkoord via diverse media weten dat hij genoeg had van al die achtergebleven Middeleeuwen die maar bezig bleven met het verspreiden van foute verhalen over windenergie. Via de SER gaat hij er nu voor zorgen dat al die fabels onderworpen gaan worden aan verificatie – “factchecking” noemde hij dat – met als implicatie dat dan zou blijken dat die Middeleeuwen er niets van begrijpen. Ik weet niet of ook ik tot de Middeleeuwen van de heer Nijpels behoor, maar ik ken wel een paar windenergie-kritische geesten die vast en zeker wel kwalificeren.

Alleen: wie is hier nu eigenlijk de Middeleeuwer? Ik ben geen historicus, maar ik dacht altijd dat de Middeleeuwen zich kenmerkten meer door geloof en spiritualiteit dan door rede en rationaliteit. Was het niet juist de Verlichting die ons het laatste bracht als breuk met de Renaissance en daarvoor de Middeleeuwen? Welnu, als dat beeld klopt, dan zou het zo maar kunnen zijn dat juist de heer Nijpels de Middeleeuwer is, immers de man van het heilige geloof in windenergie en de leider van de kruistocht om dat geloof te verdedigen en te verspreiden. Immers, hij begint zijn betoog ten gunste van het factchecken met de getuigenis dat windenergie moet en dat windenergie er komt. Die opvatting – voordat er nog maar één fact is gecheckt – kan ik niet anders kwalificeren dan als geloof dat niets van doen heeft met rede en rationaliteit. En dat dus op mij als behoorlijk Middeleeuws overkomt.

Nee, dit is geen woordspelletje over de vraag wie er nu eigenlijk Middeleeuwer is: het gaat om een intellectuele faux pas van de eerste orde. Roepen dat alle kritiek op windenergie Middeleeuws is, dat windenergie er moet en zal komen – om vervolgens in dezelfde adem en zonder zelfs maar met de ogen te knipperen pleiten voor factchecking met de pretentie van onafhankelijkheid en objectiviteit. Factchecking dus, maar dan niet met betrekking tot het geloof in windenergie dat de heer Nijpels al op voorhand tot dogma heeft verheven. Terwijl het daar nu juist om gaat. De SER dus in de rol van een soort Middeleeuwse inquisitie: het dogma staat vast en waar het nu om gaat is de ongelovigen - te genezen van hun ketterse ideeën. Ben benieuwd of de SER en organisaties als het PBL en het ECN zich daarvoor laten gebruiken.

Het verhaal van de heer Nijpels over factchecking is dus ten diepste ongeloofwaardig. Echter, als ik daar overheen stap en de heer Nijpels zijn intellectuele faux pas vergeef – als minister deed hij hele goede dingen voor het milieu - dan lijkt factchecking als zodanig mij een prima idee. De vervolgvraag is dan wel: wie kan dat doen? Dus op basis van rede en rationaliteit en in onafhankelijkheid en objectiviteit. En dan valt de SER, maar ook het PBL en het ECN (plus een hele reeks andere organisaties) af want die zijn allemaal op voorhand gecommiteerd aan het Energieakkoord en aan wat dat akkoord zegt over windenergie. En dan valt de heer Nijpels al helemaal af want het is juist zijn persoonlijke opdracht om als Voorzitter van de Commissie Borging Energieakkoord er voor te zorgen dat het akkoord wordt uitgevoerd, ook als het gaat om windenergie.

Je moet dus maar lef hebben: praten over factchecking met de suggestie van onafhankelijkheid en objectiviteit terwijl je zelf de laatste bent die aanspraak kan maken op onafhankelijkheid en objectiviteit. Was dan tenminste eerlijk geweest en had gezegd dat je

met het gewicht van de SER (althans wat daarvan nog over is) de ongelovigen op het rechte pad van de enig juiste leer wilt brengen, eventueel onder het uitspreken van treurnis dat zekere methoden van de Middeleeuwse inquisitie thans verboden zijn. Want kennelijk is er veel is geoorloofd – althans als het aan de heer Nijpels ligt – als het gaat om het verspreiden en verdedigen van het ware geloof zoals dat in het Energieakkoord is verwoord.

Maar gaat het eigenlijk wel om geloof? Of gaat het ook om iets anders? De huidige hoofdfunctie van de heer Nijpels is die van Voorzitter van “NLingenieurs”, de brancheorganisatie van de Nederlandse advies- en ingenieursbureaus. Waaronder meerdere die een goede boterham verdienen aan windenergie. Ik noem er een paar: Grontmij, Royal Haskoning, Tauw, Antea, LBP Sigt en Peutz. Is dat soms de reden dat de heer Nijpels blijft benadrukken dat die 15.000 arbeidsplaatsen van het Energieakkoord er echt gaan komen? Maar – wacht even - hebben we het hier eigenlijk niet over een belangenconflict? Want wie dient de heer Nijpels nu eigenlijk als hij zegt dat windenergie er moet komen en als hij al die Middeleeuwse criticasters wel eens even zal laten factchecken door de SER? Is dat het algemeen belang van alle burgers van Nederland? Zijn dat de belangen van de veertig aanhangers van het Energieakkoord? Of is dat het belang van de leden van NLingenieurs en – ruimer – van de Nederlandse aannemerswereld? Toch niet weer een VVD'er met wat te veel petten op?

Ik maak me geen illusies dat het bovenstaande enige indruk zal maken op degenen die van het Haagse windenergie-geloof zijn, hoogstens zal ook ik nu definitief bij die Middeleeuwen worden ingedeeld. Daarom gooi ik – zoals ze dat in de Middeleeuwen ook al deden – de handschoenen in de ring en leg ik de heer Nijpels bij deze en paar facts voor die ik graag gecheckt zou willen zien.

1. Windenergie kost de Nederlandse samenleving de komende jaren tenminste 60 miljard zonder dat dit leidt tot vermindering van de CO2 uitstoot, zonder dat het ons minder afhankelijk maakt van buitenlandse energiebronnen en zonder dat het bijdraagt aan de verduurzaming van onze energievoorziening.
2. De kosten van windenergie worden vooral opgebracht door huishoudens en het MKB (met als gevolg: beperking van koopkracht en investeringsruimte), terwijl de baten vooral ten goede komen aan grondeigenaren, grote energiebedrijven, slimme investeerders en buitenlandse leveranciers.
3. Omwonenden van windparken worden door de overheid systematisch in de steek gelaten, onder meer door hen niet te compenseren voor waardevermindering van huizen, door hen niet te beschermen tegen gezondheidsrisico's en overlast en door het uithollen van hun vermogen om in rechte op te komen voor hun belangen.

Laat ik het daar maar bij laten – ben benieuwd! Nog één ding om misverstanden te vermijden: de NLVOW is nog steeds niet tegen windenergie als zodanig en de NLVOW heeft het afgelopen jaar meer gedaan aan het scheppen van draagvlak voor concrete projecten dan welk bedrijf of bestuur ook – ook dat fact mag de heer Nijpels laten checken. Maar opmerkingen als die van de heer Nijpels brengen ons wel steeds dichterbij de vraag hoe lang we dat nog kunnen en willen volhouden. Verketteren van tegenstanders had ook in de Middeleeuwen vaak juist het tegenovergestelde effect.

Of heb ik het soms helemaal verkeerd begrepen? Is dit misschien het effect waar de heer Nijpels stiekem op hoopt en provoceert hij juist om de tegenstanders van windenergie te radicaliseren. Is hij ook in dat opzicht een echte VVD'er? Boegbeeld van een partij die tegen windenergie is, maar die wel de minister levert om windenergie door te drukken tegen alle verzet in. Tegenstanders verketteren en ondertussen hopen dat ze gaan winnen?